

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/324/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4113228127
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4113228127.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a členiek senátu JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Eriky Madarászovej, v právnej veci navrhovateľky: H. Y., nar. X.X.XXXX, bytom G. S., D. č. XXX/XX proti odporcovi: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, v mene ktorej vykonáva advokáciu ako konateľka a advokátka JUDr. Andrea Cviková, IČO: 47 233 516, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 9. decembra 2013 pod č. k. 10C/243/2013-41, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.
Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd zrušil rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom Victoria v Žiline, sp. zn. PK-PC-1247/13-PL zo dňa 29.4.2013. Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal. Po právnej stránke poukázal na ustanovenia § 3 ods.1, § 4 ods.1,2, § 40 ods. 1, § 41 ods. 1 veta prvá a § 43 ods.1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní § 53 ods.1, 2, 3, 4 písm. r/, § 53 ods. 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že účastníci konania navrhovateľka a odporca uzatvorili dňa 8.3.2012 spotrebiteľskú zmluvu označenú ako zmluvu o revolvingovom úvere /ďalej len zmluva. Na základe tejto zmluvy bol poskytnutý navrhovateľke úver vo výške 1.170 eur a mesačná splátka bola dojednaná na 62,69 eur. Navrhovateľka mala zaplatiť celkove (úver +úroky) sumu 2.632,98 eura. Súčasťou zmluvy boli zmluvné dojednania zmluvy o revolvingovom úvere odporcu. Toho istého dňa uzavreli účastníci aj Rozhodcovskú zmluvu č. 8400043489 a na jej základe bol vydaný dňa 29.4.2013 rozhodcovský rozsudok pod sp. zn. RK-PC-1247/13-LP Stáleho rozhodcovského súdu Victoria rozhodcovský súd v Žiline. Rozhodcovský súd odvodzoval svoju právomoc od uvedenej rozhodcovskej zmluvy a vydal rozsudok, zrušenia ktorého sa navrhovateľka v tomto konaní domáha. Rozhodcovským rozsudkom sp. zn. RK-PC-1247/13- LP zo dňa 29.4.2013 bola navrhovateľka zaviazaná zaplatiť odporcovi do troch dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku sumu 2.444,29 eur, zmluvnú pokutu vo výške 0,065% denne a úrok z omeškania vo výške 2,525% ročne (zo súm bližšie špecifikovaných v rozsudku), úrok z omeškania vo výške 8,75% ročne zo sumy 2444,29 eura do zaplataenia, poplatok za rozhodcovské konanie vo výške 49,79 eura a trovy právneho zastúpenia 392,61 eura. Súd považoval v tejto veci za otázku zásadného právneho významu, či bola daná právomoc rozhodcovského súdu, ktorú odvodzoval rozhodcovský súd z rozhodcovskej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi, teda či rozhodcovská zmluva, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je podmienkou individuálne dojednanou a či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka). Preto podrobil prieskumu uvedenú rozhodcovskú zmluvu a prijal záver, že je neplatná. Podľa obsahu uvedenej rozhodcovskej zmluvy č. 8400043489 zo dňa 8.3.2012 akékoľvek spory a nezrovnalosti alebo nároky medzi zmluvnými stranami vyplývajúce zo zmluvy o

úvere budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní pred niektorým z nasledujúcich stálych rozhodcovských súdov podľa rokovacieho poriadku týchto stálych rozhodcovských súdov: Slovenský arbitrážny súd zriadený Slovak arbitration court, s.r.o. so sídlom v Bratislave alebo Victoria rozhodcovský súd v Banskej Bystrici. Výber súdu spočíva na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. V zmluve je ďalej uvedené, že dlžník vyhlasuje a potvrdzuje podpisom, že súhlasí s uzatvorením rozhodcovskej zmluvy a vyhlasuje, že jej uzavretie nie je podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o revolvingovom úvere medzi veriteľom a dlžníkom. Veriteľ pred uzatvorením zmluvy poučil dlžníka o dôsledkoch jej uzavretia nasledovne: dôsledkom uzavretia tejto zmluvy je možnosť riešenia sporov vyplývajúcich zo zmluvy v rozhodcovskom konaní, spory môžu byť riešené aj v súdnom konaní. Výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na žalobcovi. V závere zmluvy je uvedené, že dlžník je oprávnený od tejto zmluvy odstúpiť aj bez uvedenia dôvodu do 14 kalendárnych dní od jej uzavretia. V danej veci sa navrhovateľka domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní sumu 2.444,29 eur so zmluvnou pokutou a úroky i z omeškania z jednotlivých splátok a trovy konania. Rozhodcovský súd priznal žalobcovi (v tomto konaní odporcovi) celý ním uplatnený nárok. Rozhodcovský rozsudok bol navrhovateľke doručený 22.07.2013. Navrhovateľka ho napadla v lehote 30 dní a poukázala najmä na to, že nedokázala oponovať obchodnému zástupcov a podpísala predložené formulárové listiny, vrátane rozhodcovskej zmluvy, ktorá obsahuje veriteľom vopred vybraný rozhodcovský súd, ktorý je na neprijateľnom mieste a navyše v sídle veriteľa, ide o formulárovú zmluvu, ktorá núti spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Súd považoval rozhodcovskú zmluvu za neplatnú, pretože i keď ide o osobitne dojednanú zmluvu, ktorá nie je schovaná v neprehľadných zmluvných podmienkach, je vopred naformulovaná a bola uzavretá v tej istý deň, ako zmluva o revolvingovom úvere. Je zrejmé, že jednotlivými ustanoveniami, ktoré do nej zapracoval odporca, sa snaží vyvolať dojem, že spotrebiteľ si bol skutočne vedomý, aké dôsledky má podpísanie rozhodcovskej zmluvy a že s ňou súhlasil a že jej podpísanie nie je podmienkou poskytnutia úveru. To, že uvedené ustanovenia uviedol do zmluvy neznamená, že tieto zodpovedajú skutočnosti. Súd však poukazuje na to, že aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa rozhodcovskej zmluvy má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Doložku nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zákonníka, nie je len o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa nezvratne arbitráži. Ako je zrejmé zo smernice, na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O typovú zmluvu vrátane rozhodcovskej zmluvy ide aj v predmetnej právnej veci. Nepochybne ide o štandardnú typovú zmluvu medzi podnikateľom a spotrebiteľom. Súd poukázal na to, že pokiaľ o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd.. Podľa obsahu spisu dodávateľ preukázateľne navyše nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, rozdiel od zásad občianskeho súdneho konania, nepredstavil mu pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť súkromný "súdny" proces a nedal mu po preukázateľnom poučení na výber rozhodnúť sa. Je takmer notoriou, že v rámci uzatvárania spotrebiteľských zmlúv sa díleri nezmieňujú o podrobnostiach a procesných pravidlách rozhodcovského konania. Získavanie podpisov spotrebiteľov pod údajné individuálne vyjednanie má kampaňovitý rozmer. Tvrdenie o tom, že si takýto proces vyjednal spotrebiteľ a pritom nepoznal jeho obsah, je poznačené neudržateľnou tendenciou dosiahnuť arbitráž, s čím je spojené ďalšie zvýšenie nákladov spotrebiteľa. Predkladanie rozhodcovských zmlúv spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a nevenujú dostatočnú pozornosť tejto formulárovej zmluve, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie do všeobecných zmluvných podmienok alebo vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera. Na strane odporcu je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ si vo svetle vyššie uvedených požiadaviek súdu, nielen formálne ale individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere popri nedôslednej argumentácii neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy. Nie spotrebiteľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaní, ale dodávateľa zaťažuje bremeno presvedčivo preukázať individuálne vyjednanie (§ 53 ods. 3 Obč. zákonníka). Z predloženej zmluvy nevyplýva individuálne vyjednaná rozhodcovská zmluva a odporca neoznačil žiadne iné relevantné dôkazy. Ak si spotrebiteľ individuálne vyjednal rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne vyjednal aj podmienky arbitráže. Z obsahu spisu však takýto záver rozhodne nemožno

prijat'. Súd konštatoval, že odporca dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy nespĺnil. Navrhovateľka nemala možnosť ovplyvniť obsah predmetnej zmluvy. Mohla ju buď prijať ako celok alebo odmietnuť. Obsah tejto rozhodcovskej zmluvy bol dodávateľom vopred pripravený a na jej obsahu navrhovateľka nijakým spôsobom neparticipovala. Dospel k záveru, že zmluva spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa napriek tomu, že bola uzavretá na samostatnej listine. Bod rozhodcovskej zmluvy obsahuje neprijateľné dojednanie, pretože vylučuje právo zmluvnej strany podať žalobu na všeobecný súd po tom, čo jedna zo zmluvných strán podá žalobu na rozhodcovský súd. Z tohto dôvodu je takéto dojednanie neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Obč. zákonníka neplatná. Preto vyhovel návrhu navrhovateľky a zrušil rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 ods. 1 písm. c/ a j) zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a bude v konaní pokračovať v rozsahu uvedenom v žalobe (§ 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z.). Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca, domáhajúc sa zmeny napadnutého rozsudku a zamietnutia návrhu alternatívne zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia vecí súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. Odvolanie podal z dôvodu ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 211 ods. 1 písm. f/, h/ OSP, § 205 ods. 2 písm. b/,c/ d/, f/ OSP. Namietal, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho výkladu ust. § 53 ods. 4 písm. r/ OZ. Nestotožnil sa s názorom prvostupňového rozsudku o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a konštatovaním, že rozhodcovská zmluva mala byť neprijateľnou podmienkou. Uviedol, že navrhovateľka podpísala rozhodcovskú zmluvu, mala možnosť od nej odstúpiť, čo v stanovenej lehote neurobila. Je nesporné, že vlastným úkonom mohla ovplyvniť existenciu rozhodcovskej zmluvy a obsah, vzájomný vzťah s ním. Rozhodcovská zmluva spĺňa charakter individuálneho ustanovenia a nemôže byť preto neprijateľnou podmienkou. Ak by navrhovateľka odmietla uzavretie rozhodcovskej zmluvy, na vznik samotnej zmluvy o revolvingovom úvere by to nemalo žiadny vplyv. Rozhodcovská zmluva je samostatná, od hlavného vzťahu nezávislá a nie je súčasťou úverovej zmluvy. Preto si neuplatnil žiadny nárok, ktorý by nebol právnym predpisom dovolený. Žaloba a príslušné zmluvné dojednania sú v súlade so zákonom a rovnako aj tam uvedené nároky. Rozhodcovský rozsudok nie je v rozpore so žiadnym zákonom. Namietal, že z odôvodnenie napadnutého rozsudku vyplýva, že dôvodom zrušenia rozhodcovského rozsudku je ust. § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z.z., avšak súd už neuviedol, aké predpisy rozhodca neaplikoval a v čom konkrétne a aké predpisy porušil. Druhý dôvod zrušenia rozhodcovského rozsudku súd videl v tom, že rozhodcovská zmluva má byť neplatným dojednaním, čo je dôvodom zrušenia s poukazom na ust. § 40 ods. 1 písm. c) zákona o rozhodcovskom konaní. Súd nesprávne posúdil povahu rozhodcovskej zmluvy v tom smere, že nejde o individuálne dohodnutý úkon a že ide o neprijateľnú podmienku. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR zo dňa 22.11.12012 sp. zn. 3M Cdo/14/2011. Ďalej namietal, že súd sa vôbec nezaoberal obsahom rozhodcovskej zmluvy a preto nesprávne vykladal § 53 ods. 1, 4 písm. r) Obč. zákonníka a rozhodcovskú zmluvu posúdil ako neplatnú.

Navrhovateľka sa k odvolaniu písomne nevyjadřila.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané účastníkom konania v zákonne stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 201, § 204 ods. 1 OSP), viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 214 ods. 2 OSP, § 156 ods. 3 OSP) a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci, vyvodil z neho správny právny záver. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1, 2 OSP, odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovenie § 219 ods. 2 OSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že prvostupňový súd nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 157 ods. 2 OSP, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamena povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce. Odvolací súd v zmysle § 212 OSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR.

Predmetom konania je žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku vydaného Stálym rozhodcovským súdom Victoria rozhodcovský súd v Žiline dňa 29.04.2013.

Prvostupňový súd svojím rozsudkom zrušil rozhodcovský rozsudok z dôvodov uvedených v ust. § 40 ods. 1 písm. c/, j/ Zákona o rozhodcovskom konaní, keď dospel k záveru, že navrhovateľka ako jedna z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy a boli porušené všeobecne záväzné právne prepisy na ochranu spotrebiteľa, keď rozhodcovská zmluva je neprijateľnou zmluvnou podmienkou (§ 53 ods. 4 písm. r OZ).

Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj "zákon o rozhodcovskom konaní") účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak a/ rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3), b/ rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní, c/ jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy, d/ sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal, e/ účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené, f/ sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť, g/ bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17), h/ sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14/ alebo i/ bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený, j/ pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 4 ods. 1, 2 Zákona o rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Od 01. 01. 2015 bol prijatý nový zákon č.335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 73 ods. 1, 3 (prechodné ustanovenia) stanovil, že ak nie je ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. januárom 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní začatom pred 1. januárom 2015, zostávajú zachované. Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia. Z uvedeného vyplýva, že konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku neskončené do 31. 12. 2014 sa nedokončia podľa zákona č. 244/2002 Z.z., ale sa dokončia podľa nového špeciálneho zákona č. 335/2014Z.z. a iba rozhodcovskú zmluvu bude súd posudzovať podľa predpisov účinných v čase jej uzavretia. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd uvádza, že v ustanovení § 47 ods. 1 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa ustanovuje ďalší postup v prípade, že zruší rozhodcovský rozsudok.

Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci je otázka, či Rozhodcovská zmluva k úveru č. 8400043489 zo dňa 08.03. 2012, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzťahu dohodli, že akékoľvek spory, nezrovnalosti, alebo nároky medzi zmluvnými stranami, vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami Zmluvy o revolvingovom úvere, s porušením, ukončením, či neplatnosťou Zmluvy o revolvingovom úvere budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní pred niektorým zo stálych rozhodcovských súdov podľa rokovacieho poriadku, pričom sa súčasne dohodli, že výber rozhodcovského súdu, ktorý je oprávnený vec prejednať a rozhodnúť, spočíva na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Podľa dojednanej Rozhodcovskej zmluvy, spory môžu byť riešené aj v súdnom konaní, avšak výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu, že ak jedna z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi (veriteľ), spotrebiteľ (dlžník) podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto Rozhodcovskej

zmluvy začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa spotrebiteľ je nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.

Ustanovenie § 53 ods. 4 OZ je svojim obsahom najbližšie problémovej Rozhodcovskej zmluve. Uvedené ustanovenie sa má vykladať z pohľadu spotrebiteľa a jeho ochrany a nie z pohľadu dodávateľa. Ak by dodávateľ inicioval konanie na rozhodcovskom súde, je klauzula neprijateľná, ak nie je alternatíva daná pre spotrebiteľa, aby rozhodcovské konanie zastavil, alebo odsunul. Spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej zmluvy, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle citovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú. Pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne vyjednávanie nedávalo zmysel. Je na úvahu, či spotrebiteľa by napadla myšlienka namietat neprijateľnosť rozhodcovskej zmluvy. Tu je nutné objektívne posúdenie rozhodcovskej zmluvy a nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita. Neprijateľná rozhodcovská zmluva je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ) a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodiť všetky právne dôsledky, a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Neuniklo pozornosti odvolaciemu súdu, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú. Aj toto konanie je právom nerešpektovania práv spotrebiteľov a absencia nestrannosti a nezaujatosti rozhodcu. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach je treba zvoliť osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Predkladanie rozhodcovských zmlúv spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení ani vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera. Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, ani odvolací súd neprijíma a odsudzuje ho ako konanie, hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú zmluvu.

Odvolací súd sa preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská zmluva bola medzi účastníkmi konania individuálne dojednaná. Odporca s odbornou starostlivosťou musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania.

Ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka umožňuje účastníkovi konania odstúpiť od zmluvy, ak je to v zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušuje. Základnou podmienkou odstúpenia od zmluvy je platnosť uzavretej zmluvy. V spotrebiteľských sporoch je súd povinný ex offio skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy. Pokiaľ dospeje k záveru, že rozhodcovská zmluva je v rozpore so zákonom a spĺňa podmienky neprijateľnej zmluvnej podmienky (§ 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka), vyvoláva v zmysle odseku 5 citovaného ustanovenia neplatnosť zmluvy a to neplatnosť absolútnu. Preto navrhovateľ nemohol odstúpiť od neplatného právneho úkonu, ktorý nikdy nenastal. Odvolací súd preto tento odvolací dôvod odporcu nepovažoval za dôvodný.

Keďže odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku ustálil, že k zrušeniu rozhodcovského rozsudku došlo z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, ďalšie námietky odporcu, týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci, považoval za bezpredmetné, pretože ako z vyššie uvedeného vyplýva, vec bude po právoplatnosti rozhodnutia prejednaná v súdnom konaní.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej navrhovateľke náhradu trov nepriznal, pretože si ich náhradu neuplatnila a ani jej žiadne trovy v tomto štádiu konania nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.